

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de Lege privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Ministerul Justiției în comun cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor au elaborat proiectul de *Lege privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor*.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul de lege a fost elaborat în vederea transpunerii prevederilor Directivei (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, precum și al implementării cerințelor standardelor internaționale privind prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă, adoptate de către Grupul de Acțiune Financiară Internațională (GAFI/FATF) în februarie 2012, punerii în aplicare a prevederilor art. 35 alin. (2) lit. e) din *Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (în continuare – Legea nr. 308/2019)*.

Fluxurile de bani iliciți pot deteriora integritatea, stabilitatea și reputația sectorului financiar și pot amenința securitatea națională și dezvoltarea relațiilor internaționale. Spălarea de bani, finanțarea terorismului și criminalitatea organizată rămân probleme semnificative care ar trebui abordate la nivel legislativ.

În acest context prevenirea ținută și proporționată a utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului este indispensabilă și poate aduce rezultate complementare în combaterea și sancționarea acestor practici ilegale.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

La 20 mai 2015 Parlamentul European a adoptat Directiva 2015/849, care are drept scop optimizarea standardelor Uniunii Europene existente inclusiv în domeniul stabilirii procedurilor de sancționare și de substituire prin abrogare a Directivelor 2005/60/CE și 2006/70/CE.

În 2012 standardele *The Financial Action Task Force* (FATF) au fost revizuite, fiind exprimate în 40 Recomandări, astfel încât prezentul proiect de lege se axează primordial pe implementarea standardelor europene și internaționale recent adoptate.

Proiectul de lege a fost elaborat în sensul armonizării legislației naționale *Directivei Uniunii Europene 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei*.

Menționăm că în procesul de elaborare a proiectului au fost utilizate în ansamblu prevederile echivalente din ambele standarde (Directiva 2015/849 și standardele *The Financial Action Task Force* (FATF), fiind selectate pentru implementare în legislația națională standardele și cerințele

riguroase care au fost dictate de realitățile de dezvoltare economică și financiară ale Republicii Moldova.

În procesul de elaborare a proiectului de lege a fost consultată experiența și cadrul normativ existent pentru țările Uniunii Europene, care au obținut un rating înalt în cadrul rundelor de evaluare efectuate de către Comitetul MONEYVAL.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prezentul proiect de lege stabilește modul de constatare a încălcărilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului de către entitățile raportoare, reprezentanții acestora precum și modul de aplicare a sancțiunilor în corespundere directă cu cerințele art. 58-62 din Directiva 2015/849 și Recomandarea 35 FATF.

Scopul prezentei legi este asigurarea securității statului, protejării sistemului național financiar-bancar, financiar-nebancar și a liber-profesioniștilor, apărării drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice, precum și ale statului.

Prevederile prezentei legi se aplică faptelor, acțiunilor sau inacțiunilor săvârșite pe teritoriul Republicii Moldova, ce au ca obiect încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului.

Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Banca Națională a Moldovei, și Comisia Națională a Pieței Financiare sunt autoritățile naționale competente de punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi prin aplicarea sancțiunilor, în conformitate cu atribuțiile stabilite prin *Legea nr. 308/2017*.

Proiectul de lege este structurat din cinci capitole care au fost grupate în funcție de normele ce reglementează măsurile de verificare și stabilire a încălcărilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, răspunderea ce survine la depistarea încălcărilor precum și sancțiunile corespunzătoare.

Capitolul I stabilește scopul, domeniul de aplicare, noțiunile principale utilizate, entitățile raportoare care pot fi trase la răspundere precum și organele cu funcții de supraveghere competente de a stabili încălcările în domeniu și respectiv de a aplica sancțiunile de rigoare.

În această ordine de idei art. 3 din proiectul de lege, spre deosebire de prevederile *Legii nr. 308/2017* delimitează organele cu funcție de supraveghere și organele cu funcție de supraveghere competente să aplice sancțiuni pentru încălcările legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor.

Astfel, în calitate de organe de supraveghere competente să aplice sancțiuni sunt:

- Banca Națională a Moldovei pentru entitățile prevăzute la art.4 alin. (1) lit. a), b) și i) din *Legea nr. 308/2017*;

- Comisia Națională a Pieței Financiare pentru entitățile prevăzute art. 4 alin. (1) lit. c) din *Legea nr. 308/2017*;

- Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor pentru entitățile prevăzute 4 alin. (1) lit. d), e), f), g), h), j), k), l) din *Legea 308/2017*.

Această delimitare a fost dictată de faptul că unele organe cu funcții de supraveghere cum ar fi Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Camera Notarială, Camera de Stat pentru

Supravegherea Marcării, Ministerul Finanțelor nu dețin competențe necesare efectuării controalelor pentru depistarea încălcărilor precum și pentru stabilirea sancțiunilor corespunzătoare.

Reieșind din cele expuse Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare vor stabili încălcările și vor efectua verificarea conformității conform procedurilor interne stabilite de *Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor și Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei*, însă sancțiunile pentru încălcări vor fi stabilite conform prevederilor conținute în capitolul IV al proiectului de lege.

Proiectul de lege prevede ca Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor va fi organul competent atât pentru efectuarea verificării conformității pentru entitățile raportoare supravegheate de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Camera Notarială, Camera de Stat pentru Supravegherea Marcării și Ministerul Finanțelor precum și pentru stabilirea sancțiunilor corespunzătoare pentru încălcările stabilite.

Capitolul II prevede procedura de verificare a conformității entităților raportoare la prevederile legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor.

Astfel procedura dată va fi aplicată doar de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în raport cu entitățile supravegheate.

Art. 5 reglementează exhaustiv temeiurile de inițiere procedurii de verificare a conformității care poate fi planificată cât și tematică la sesizarea organelor cu funcție de supraveghere sau la autosesizarea din oficiu.

Explicațiile verbale în cadrul procedurii de verificare a conformității sunt consemnate în procesul-verbal doar cu consimțământul persoanei care le declară. Refuzul oricărei declarații nu constituie impedimente pentru continuarea procedurii de verificare a conformității. Refuzul de a depune explicații verbale se consemnează în procesul-verbal sub semnătură.

Art. 10 descrie posibilitatea organului cu funcție de supraveghere competent de a efectua verificarea conformității (în spetă Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor) de a efectua vizite de verificare, care în mod obligatoriu trebuie dispuse într-un ordin emis de directorul Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în care se indică scopul și obiectul vizitei de verificare a conformității, data la care începe și sancțiunile pentru crearea impedimentelor la efectuarea acesteia prevăzute de prezenta lege, precum și dreptul de a ataca ordinul în instanța de judecată.

Vizita de verificare a conformității entităților raportoare se finalizează cu procesul-verbal de verificare, care este actul prin care se individualizează fapta, circumstanțele agravante și atenuante, încadrarea juridică a acesteia, subiectul responsabil, acțiunile efectuate pe parcursul procedurii de verificare a conformității și acțiunile propuse după finisarea verificării conformității.

În partea ce ține de adoptare, comunicare și publicare deciziilor menționăm că, după examinarea obiecțiilor făcute de entitatea raportoare asupra raportului de control și a actului constatator privind efectuarea vizitei de verificare a conformității, directorul Serviciului adoptă o decizie privind emiterea unei prescripții obligatorii conform art. 38, privind constatarea săvârșirii unei încălcări și aplicarea sancțiunilor, cu sau fără solicitarea către autoritățile competente de a suspenda și/sau retrage autorizația și/sau licența de activitate, prin întocmirea procesului-verbal cu

privire la încălcarea depistată prevăzut la art.10 alin. (3), privind efectuarea unei verificări suplimentare; privind încetarea controlului entității raportoare.

Decizia Serviciului de a aplica sancțiuni poate fi adoptată nu mai târziu de patru ani de la depistarea încălcării și nu mai târziu de cinci ani de la comiterea încălcării - din momentul încetării încălcării.

Entitățile raportoare și persoanele vizate sunt obligate să informeze Serviciul despre măsurile întreprinse în vederea executării deciziei, prescripției în termenul stabilit în aceasta. În cazul neexecutării în termen a deciziilor Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, executarea silită a acestora se efectuează în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Codului de executare.

Capitolul III denumit *Răspunderea și individualizarea sancțiunilor* cuprinde tipurile de încălcări, circumstanțele atenuante și agravante la stabilirea sancțiunilor, subiecții care pot fi supuși sancțiunilor, tipurile de sancțiuni aplicabile precum și procedura de contestare a deciziilor aferente aplicării sancțiunilor.

Răspunderea pentru încălcarea a prevederilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului survine în cazul în care faptele constatate nu conțin elementele constitutive ale unei infracțiuni, caz în care informațiile vor fi transmise pentru examinare organelor de urmărire penală.

Recomandarea 35 FATF (2012) și prevederilor Directivei (UE) 2015/849 prevăd faptul că statele membre urmează să dispună de mecanisme clare de stabilire a sancțiunilor cel puțin pentru încălcări grave, repetate sau sistematice ale cerințelor referitoare la măsurile de precauție privind clientela, păstrarea evidențelor, raportarea tranzacțiilor suspecte și controalele interne ale entităților obligate. Spectrul acestora ar trebui să fie suficient de largă pentru a permite statelor membre și autorităților competente să ia în considerare diferențele dintre entitățile obligate, în special dintre instituțiile de credit și instituțiile financiare și alte entități obligate, în ceea ce privește dimensiunea, caracteristicile și natura activității acestora. În transpunerea prezentei directive, statele membre ar trebui să se asigure că impunerea de măsuri și sancțiuni administrative în conformitate cu prezenta directivă și de sancțiuni penale în conformitate cu dreptul intern nu încalcă principiul ne bis in idem.

Potrivit proiectului de lege încălcările grave sunt neaplicarea adecvată măsurile de precauție sporită, neraportarea tranzacțiilor suspecte, încălcarea prevederilor privind păstrarea datelor și a evidențelor precum și încălcarea prevederilor privind stabilirea adecvată a măsurilor de control intern de către entitățile raportoare.

Prevederile art. 59 al Directivei (UE) 2015/849 sunt transpuse în reglementările prezentului proiect de lege care sistematizează tipurile de sancțiuni care pot fi aplicate pentru încălcarea prevederilor legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului după cum urmează: declarația publică în mass-media, în care se identifică persoana fizică sau juridică și natura încălcării, prescripția prin care se impune persoanei fizice sau juridice, încetarea comportamentului respectiv și abținerea de la repetarea acestuia, retragerea sau suspendarea autorizației, licenței de activitate, în cazul în care activitatea entității raportoare constituie obiectul autorizării sau licențierii, interdicția temporară de a exercita funcții de conducere în entitățile

raportoare de către oricare persoană cu funcții de conducere de rang superior într-o entitate raportoare sau de către oricare altă persoană fizică, declarate responsabile de încălcare, amenda.

Întru asigurarea unui proces echitabil de stabilirea sancțiunilor, contestarea deciziilor de sancționare se va face prin procedura de contencios administrativ.

Capitolul IV prevede faptele ce constituie încălcări ale legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și sancțiunile aplicate.

În acest sens, *Capitolul IV* detaliază încălcările pentru care entitățile raportoare pot fi atrase la răspundere precum și sancțiunile individualizate pentru încălcările ordinare precum și pentru cele grave, repetate și sistematice.

5. Fundamentarea economică-financiară

În acest sens, implementarea prezentului proiect de lege nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative

Menționăm faptul că, odată cu intrarea în vigoare a prezentului proiect de lege prevederile *Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008* vor fi abrogate, deoarece sancțiunile stabilite de prezentul proiect de lege constituie sancțiuni de ordin administrativ în conformitate cu rigorile Directivei (UE) 2015/849, precum și pentru a evita dublările de ordin legislativ care eventual ar putea să ducă la o confuzie în aplicarea unui act sau altul.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul de lege este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Ministru

Olesea STAMATE